

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **M. R.**, zast. Mgr. Alenou Holubkovou, advokátkou se sídlem Revoluční 762/13, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2020, č. j. 1 Az 10/2020 - 28,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2020, č. j. 1 Az 10/2020 – 28, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 1. 2020, č. j. OAM-944/ZA-ZA11-ZA21-2019, **se ruší** a věc se mu **v r a c í** k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je p o v i n e n** uhradit žalobci náhradu nákladů řízení 10 200 Kč k rukám právní zástupkyně žalobce Mgr. Aleny Holubkové, advokátky se sídlem Revoluční 762/13, Praha 1, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 21. 1. 2020, č. j. OAM-944/ZA-ZA11-ZA21-2019, zamítl žádost žalobce o mezinárodní ochranu ze dne 24. 10. 2019 jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalobce uváděl jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu obavu z návratu na Ukrajinu, neboť v roce 2014 během událostí na Majdanu převážel lidi ze Slavjansku do Charkova, jelikož ho jeden kazatel požádal o pomoc. Od roku 2014 měl pak samé problémy; bylo mu vyhrožováno vzetím do vazby, fyzickým odstraněním a ničením majetku. V květnu 2019 proto odcestoval do Ruska. Jelikož byl ale během konfliktu na ukrajinské straně, necítil se tam v bezpečí a odcestoval proto do České republiky. Již dva měsíce se snaží na území České republiky legalizovat pobyt. Žalovaný dospěl k závěru, že v případě žalobce lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu a zároveň žalobce neprokázal, že mu hrozí pronásledování nebo vážná újma.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

pokračování

[3] Městský soud v odůvodnění rozsudku rekapituloval obsah žalobcovy výpovědi podané v rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 30. 10. 2019. Vyšel tedy z tvrzení, že žalobce je vystudovaný právník a na Ukrajině působil jako podnikatel, měl dopravní společnost s mikrobusey. Na území České republiky rodinné příslušníky nemá, na Ukrajině žije jeho matka a partnerka s dcerou, které se snaží vyřídit si v České republice legální pobyt. Žalobce se obává, že by byl na hranicích zadržen Službou bezpečnosti Ukrajiny (SBU), dle žalobce si SBU nepřála, aby vycestoval, ale oficiálně to zakázané neměl. V roce 2019 si vyřídil pas přes soukromé vízové centrum. V roce 2015 s ním bylo vedeno trestní řízení, ale dokázal se veřejně obhájit; místo toho byl vyvíjen nátlak na jeho podnik. Za jeho problémy má dle žalobce stát V. K., bývalý právní zástupce SBU, proti kterému svědčil v roce 2015, že se na Ukrajině špatně zachází s vězni z DNR, a V. M., který je poslancem strany Opoziční platforma. V roce 2014 - 2015 se žalobce zabýval osvobozením vězňů z tzv. Ylovajského a Debalcevského kotle a jeho právníci mu v roce 2019 doporučili, aby odjel ze země, jelikož mu hrozí fyzické odstranění zřejmě ze strany SBU. V březnu 2019 byl navštíven policií a na 24 hodin zadržen; byl fyzicky nucen, aby odřekl svědectví o zadržených vojácích na východě a o osobách z řad SBU. Na začátku května 2019 došlo k zapálení jeho vozu. Jelikož se bál přiletět do EU, vycestoval do Ruska.

[4] Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že žalovaný byl v dané věci pro závěr o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné povinen dle § 16 odst. 2 zákona o azylu prokázat, že Ukrajinu lze považovat za bezpečnou zemi původu. Vzhledem k tomu, že vyhláška ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška č. 328/2015 Sb.“), uvedenou zemi (s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů) výslovně zmiňuje ve výčtu bezpečných zemí původu (§ 2 bod 15.), a žalobce pochází z města Ch., které se nachází v Ch. oblasti na jihu Ukrajiny, nemusel žalovaný zkoumat naplnění jednotlivých znaků bezpečné země původu dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, nýbrž mohl bez dalšího přistoupit ke konstatování splnění podmínek bezpečnosti Ukrajiny. Městský soud podotkl, že i nad rámec uvedené povinnosti žalovaného jsou součástí správního spisu také „Informace OAMP: Situace na Ukrajině“ ze dne 25. 4. 2019, týkající se politické a bezpečnostní situace, mezinárodních smluv, situace ohledně lidských práv, vojenské služby a vnitřně vysídlených osob, a zpráva OAMP: „Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu“ ze dne 15. 7. 2019. Žalovaný tudíž splnil svou povinnost řádného zjištění skutkového stavu.

[5] Městský soud rovněž poznamenal, že charakteristickým znakem řízení o azylu v případě bezpečných zemí původu je (oproti jiným obdobným azylovým řízením) uvalení důkazního břemene na žadatele. Dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů se u bezpečných zemí presumuje, a proto hlavní odpovědnost za prokázání opaku spočívá právě na žadatelích. Je povinností žadatele, aby azylově relevantní skutečnosti nejen tvrdil, ale zejména i doložil; k tomu ale nemůže postačovat pouhá žadatelova výpověď. K podpoření svého názoru pak krajský soud citoval z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70.

[6] Městský soud se ztotožnil s hodnocením žalovaného, že žalobce neprokázal, že Ukrajinu právě v jeho případě nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Žalovaný nerozporoval, že byl žalobce v letech 2014 a 2015 aktivní v souvislosti s konfliktem, který na Ukrajině probíhal, tato skutečnost ale není sama o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. S žalobcem mělo být vedeno soudní řízení v roce 2016, sám ale uvedl, že řízení bylo zastaveno, jelikož se protistrana nedostavila na soudní jednání. Žalobce neprokázal své zadržení v březnu 2019; uvedl, že může doložit lékařskou zprávu, která má potvrzovat, že byl policií napaden, ta ale v doložených podkladech nebyla. Rovněž žalobce nedokázal vysvětlit, proč mu byl vydán cestovní pas a že země vycestoval bez jakýchkoliv problémů, přestože o něj měla SBU vykazovat zvýšený zájem. Městský soud tudíž uzavřel, že žalobce neunesl důkazní břemeno; jeho tvrzení

nesvědčí o tom, že by mu v případě návratu hrozilo větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Pokud měl žalobce pocit, že jednání ze strany SBU mělo známky protiprávnosti, mohl a měl využít mechanismů, které mu právní řád v jeho vlasti poskytuje k ochraně jeho osoby. To však neučinil, ani neprokázal, že tyto prostředky v jeho zemi neexistují, nebo je nemůže využít.

[7] Jelikož nebyl žalovaný povinen posuzovat důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 14a, § 13, § 14, § 14b zákona o azylu, shledal městský soud námitky stran nedostatečného hodnocení těchto důvodů jako nedůvodné. Ani námitky stran nezohlednění a nepřeložení žalobcem doložených podkladů neshledal soud důvodnými. Žalovaný jasně odůvodnil, proč k překladu všech podkladů nepřistoupil; většina z nich byla již přeložena do českého jazyka a žalovaný vycházel z toho, co o jejich obsahu sdělil žalobce. Za tohoto stavu shledal městský soud správným závěr žalovaného o zjevné nedůvodnosti stěžovatelovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[8] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů, jež podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Přijatelnost kasační stížnosti dle § 104a s. ř. s. vidí stěžovatel v tom, že městský soud nevyhodnotil situaci v souladu se zákonem, pochybil při výkladu práva, nerespektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu a zároveň je jeho rozhodnutí postiženo vadou nepřezkoumatelnosti.

[10] Stěžovatel předesílá, že ve správním řízení byl zásadním způsobem porušen především § 3 správního řádu, když správní orgán nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti; s porušením tohoto ustanovení zcela bezprostředně koresponduje porušení § 50 odst. 3 správního řádu, když správní orgán byl bez jakýchkoliv návrhů povinen zjistit všechny rozhodné okolnosti případu, a to i ty, které svědčí ve prospěch stěžovatele. Správní orgán však nedostal ani této své povinnosti, což má samozřejmě přesah do následného rozhodnutí ve věci, čímž byly porušeny i další zásady správního řízení, především pak zásady obsažené v § 2 odst. 3 a 4 správního řádu.

[11] Stěžovatel vytýká soudu, že se řádným způsobem nevypořádal se všemi jeho prezentovanými důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu, jinak by musel dojít k závěru, že byl naplněn důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Stěžovatel ve správním řízení za důvod podání své žádosti o udělení mezinárodní ochrany označil mj. obavu z pronásledování ve vlasti ze strany SBU. Správní orgán však žádným způsobem neověřoval důvodnosti jeho obav. Ze správního spisu lze zjistit, že správní orgán poměřoval jeho tvrzení o obavě z pronásledování pouze s formálními informacemi obsaženými např. ve Zprávě Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině a v dalších obecných zdrojích, aniž by tvrzení stěžovatele blíže zkoumal. Stěžovatel nesouhlasí se závěrem soudu, podle něhož uvedené informace byly dostatečné k posouzení neexistence důvodů pro udělení azylu. Domnívá se, že správní orgán neshromáždil dostatek podkladů pro posouzení jeho případu, nepřihlédl ke specifickým okolnostem řešeného případu a už vůbec nešetřil oprávněné zájmy účastníka řízení, jak je jeho povinností ve smyslu příslušných ustanovení správního řádu. Stěžovatel na základě výše uvedených důvodů proto navrhuje Nejvyššímu správnímu soudu, aby zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti k námitce stěžovatele, že se soud nezabýval možným splněním podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, odkázal obdobně jako soud na znění § 16 odst. 3 zákona o azylu, podle něhož je výslovně stanoveno, že správní orgán

pokračování

v případě zjevně nedůvodných žádostí, zvláště takových, jež byly zamítnuty podle odst. 2, neposuzuje, zda by mohl být žadatel o udělení mezinárodní ochrany vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12, nebo zda mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný tudíž nebyl na rozdíl od jiných řízení o mezinárodní ochraně povinen se dalšími důvody pro udělení azylu zabývat, přesto se podrobně zabýval tvrzeními stěžovatele a bezpečnostní a politickou situací na Ukrajině, shromáždil k ní adekvátní a aktuální informace, ke kterým se v napadeném rozhodnutí vyjadřuje a které jsou součástí správního spisu. Skutkový stav věci byl žalovaným zjištěn způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, aby mohl ve věci náležitě rozhodnout. Ostatně stěžovatel neuvedl, jaké konkrétní skutečnosti měl žalovaný opomenout.

[13] Žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ve všech částech výroku, tak i rozsudek městského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy a s ohledem na závazky plynoucí z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána.

[14] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem a jsou splněny i obsahové náležitosti kasační stížnosti dle § 106 téhož zákona. Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[15] Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*, 2) kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno 4) *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

[16] Nejvyšší správní soud shledal v kasační stížnosti relevantní argumenty svědčící pro její přijatelnost, a to z posledně uvedených důvodů.

[17] Stěžovatel tvrdí, že městský soud setrval na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu a nevycházel při posuzování naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany z aktuální situace na Ukrajině.

[18] Nejvyšší správní soud především k uplatněné námitce nepřezkoumatelnosti konstatuje, že napadený rozsudek městského soudu je přezkoumatelný, městský soud se všemi žalobními tvrzeními stěžovatele zabýval a vypořádal je dostačujícím způsobem (k otázce přezkoumatelnosti srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006 - 36, publ. pod č. 1389/2007 Sb. NSS). Nejvyšší správní

soud neshledal námitku nepřezkoumatelnosti důvodnou. Otázkou správnosti závěrů, které městský soud učinil, se Nejvyšší správní soud zabývá níže.

[19] Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu platí, že jako zjevně nedůvodná se *zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*

[20] Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely zákona o azylu považuje za bezpečnou zemi původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neoponštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv.

[21] Žalovaný vydal na základě zmocnění v § 86 odst. 4 zákona o azylu vyhlášku č. 328/2015 Sb., v níž upravil seznam zemí, které Česká republika považuje za bezpečné země původu. Vyhláškou č. 68/2019 Sb. byla mezi tyto země zařazena Ukrajina s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů, a to s účinností od 23. 3. 2019 (§ 2 bod 24 vyhlášky č. 328/2015 Sb.).

[22] Jak připomněl i městský soud, oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „*Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu – dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí osob přicházejících z dané země – srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...)* [pozn. soudu – dnes § 16 odst. 2]. Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“ Judikatura Nejvyššího správního soudu je v tomto ohledu konstantní; například v nedávném usnesení ze dne 8. 10. 2020, č. j. 10 Azs 232/2020 - 32, soud vyslovil, že „*pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadatelích (...). Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.*“ (důraz přidán).

[23] V posuzované věci však stěžovatel uvedl celou řadu konkrétních skutečností, z nichž by bylo možno usuzovat, byť je Ukrajina na seznamu bezpečných zemí, na hrozbu pronásledování v zemi původu ve vztahu k osobě stěžovatele. Stěžovatel již během pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 30. 10. 2019 uvedl, že v souvislosti s jeho činností na Majdanu v roce 2014 začal mít problémy; bylo mu vyhrožováno vzetím do vazby, fyzickým odstraněním a ničením majetku. V roce 2015 s ním bylo vedeno trestní řízení, ale dokázal se veřejně obhájit; místo toho byl vyvíjen nátlak na jeho podnik. Za jeho problémy má stát bývalý

pokračování

právní zástupce SBU, proti kterému stěžovatel svědčil v roce 2015, že se na Ukrajině špatně zachází s vězni z DNR, a rovněž poslanec strany Opoziční platforma. V březnu 2019 byl stěžovatel policií a na 24 hodin zadržen; byl fyzicky nucen, aby odřekl svědectví o zadržených vojácích na východě a o osobách z řad SBU. Na začátku května 2019 došlo k zapálení jeho vozu. V květnu 2019 proto odcestoval do Ruska, ale ani tam se necítil v bezpečí.

[24] Stěžovatel prokázal v průběhu správního řízení svou totožnost a státní příslušnost cestovním dokladem č. FU719973, platným do dne 8. 4. 2029. Ke svým tvrzením stěžovatel dne 11. 11. 2019 předložil dokument v ruském jazyce spolu s českým překladem pojednávajícím o důvodech jeho žádosti. Dále doložil výpis z obchodního rejstříku a doklad (potvrzení) o zajištění ubytování, deklarující jeho užívací právo jako právo věcné k nemovitosti zapsané do katastru nemovitostí, a jeden dokument v ukrajinském jazyce. Mimo to stěžovatel předložil žalovanému USB flash disk s několika videi ze soudního jednání a zpravodajských pořadů; ve všech je přítomný stěžovatel.

[25] Správní spis obsahuje protokol ze dne 18. 12. 2019, o seznámení stěžovatele s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Stěžovatel do protokolu uvedl, že čeká ještě na nějaké materiály mající význam pro jeho věc, které obdrží od ukrajinského advokáta 2. 1. nebo 3. 1. 2020. Dne 6. 1. 2020 stěžovatel žalovanému předložil výpis soudních jednání; potvrzení Kyjevského regionálního ředitelství hasičů o zásahu dne 16. 4. 2019 na nádvoří domu 21. Zitna ul. 2, kdy uhasili automobil zn. AUDI A4, černé barvy, přičemž vůz měl známky zhářství, spálení interiéru a rozbité boční okno hořlavou směsí; články o činnosti stěžovatele během Euromajdanu a článek o zatčení stěžovatele ze dne 24. 12. 2015.

[26] Žalovaný řadu předložených materiálů, ač byly součástí správního spisu, zcela ignoroval, nepřeložil je a neobjasnil jejich obsah; uvedené materiály do svých úvah o bezpečnosti zemi původu pro stěžovatele vůbec nezahrnul. V odůvodnění rozhodnutí pak žalovaný uvedl, že „[v]ětšina poskytnutých dokumentů obsahuje český překlad, dokumenty doložené v ruském a ukrajinském jazyce nebyly z důvodu hospodárnosti řízení přeloženy, jelikož správní orgán má za to, že jmenovaný dostatečně objasnil obsah jednotlivých materiálů.“ Fakticky se pak žalovaný obsáhle zabýval především odůvodněním, proč je Ukrajina bezpečnou zemí původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, a nikoliv tím, zda je skutečně bezpečnou zemí i pro stěžovatele.

[27] Nejvyšší správní soud proto nemůže městskému soud přisvědčit, pokud konstatoval, že „[ž]alobce měl důkazní břemeno ohledně toho, zda lze Ukrajinu v jeho případě považovat za bezpečnou zemi. To žalobce ale neunesl. Jeho tvrzení nesvědčí o tom, že by mu v případě návratu hrozilo větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Pokud měl žalobce pocit, že jednání ze strany SBU mělo známky protiprávnosti, mohl a měl využít mechanismů, které mu právní řád v jeho vlasti poskytuje k ochraně jeho osoby. To však neučinil, ani neprokázal, že tyto prostředky v jeho zemi neexistují, nebo je nemůže využít.“

[28] Jelikož žalovaný nezjistil skutkový stav na základě přesných a aktuálních informací o stěžovatelově zemi původu (§73 správního řádu), nemohl ani městský soud posoudit, zda existuje reálná hrozba pronásledování, resp. vážné újmy v případě vrácení na Ukrajinu. Pro tuto důvodně vytykanou vadu měl městský soud rozhodnutí žalovaného zrušit. Pokud tak neučinil, je i jeho rozhodnutí nezákonné.

[29] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou, a napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. S ohledem na důvody zrušení rozsudku městského soudu přistoupil také ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s.]. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 4 s. ř. s. pak vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[30] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před městským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší vůči žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení. Stěžovatel byl v řízení před městským soudem i v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, náleží mu tedy náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Náklady stěžovatele spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3 x 3100 Kč za tři úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu], a dále paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 3 x 300 Kč za dva úkony právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho právní zastoupení v řízení o žalobě a kasační stížnosti činí částku ve výši 10 200 Kč. Tato částka je konečná, neboť zástupkyně není plátcem daně z přidané hodnoty. Tuto částku je povinen žalovaný vyplatit k rukám právní zástupkyně stěžovatele do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 6. srpna 2021

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu